

บทที่ 4

ผลการศึกษา

การศึกษาครั้งนี้เป็นการศึกษาหาความสัมพันธ์ระหว่าง ความรู้ และ การรับรู้ เกี่ยวกับยาต้านไวรัส กับความมีวินัยในการรับประทานยาของผู้ป่วยโรคเอดส์ จังหวัดเชียงใหม่ ทำการศึกษาในผู้ป่วยโรคเอดส์ที่รับประทานยาต้านไวรัสทุกสูตรตั้งแต่ 3 เดือนขึ้นไปจนถึงขณะเก็บข้อมูล ยังรับประทานยาอยู่และมารับบริการยาที่โรงพยาบาลสันทราย โรงพยาบาลดอยสะเก็ด และโรงพยาบาลแม่อน จำนวน 235 ราย เก็บรวบรวมข้อมูลระหว่างเดือนพฤษภาคม ถึง เดือนกรกฎาคม 2547 โดยใช้แบบสัมภาษณ์ผลการศึกษานำเสนอในรูปแบบตารางประกอบการบรรยาย แบ่งเป็น 3 ส่วนดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง

ส่วนที่ 2 ความรู้และการรับรู้เกี่ยวกับยาต้านไวรัส กับวินัยในการรับประทานยา

ส่วนที่ 3 ความสัมพันธ์ระหว่าง ความรู้ และ การรับรู้ เกี่ยวกับยาต้านไวรัส กับความมีวินัยในการรับประทานยา ของกลุ่มตัวอย่าง

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ เป็นผู้ป่วยโรคเอดส์ที่รับประทานยาต้านไวรัส ตั้งแต่ 3 เดือนขึ้นไป จำนวน 235 ราย จำแนกตามที่อยู่อาศัย เพศ อายุ สถานภาพสมรส ระดับซีดี4 (CD4) ก่อนและหลังการรับประทานยาต้านไวรัส ระยะเวลาที่ทราบผลเลือด สูตรยาต้านไวรัสที่เคยใช้ สูตรยาต้านไวรัสที่ใช้ในปัจจุบัน ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ส่วนบุคคล รายได้ครอบครัว แหล่งสนับสนุนเงินช่วยเหลือ บุคคลที่ผู้ป่วยอาศัยอยู่ด้วย บุคคลที่ดูแลผู้ป่วย สัมพันธภาพของผู้ป่วยกับบุคคลในครอบครัว จำนวนบุตรของผู้ป่วยที่อยู่ในความดูแล วิธีการคุมกำเนิด สิทธิการรักษาพยาบาล และการเจ็บป่วยที่เกิดขึ้นในช่วง 1 เดือน และ 1 ปีที่ผ่านมา โดยนำเสนอเป็นตารางประกอบคำบรรยายมีรายละเอียดดังที่แสดงในตารางที่ 1 ถึง ตารางที่ 9

All rights reserved

ตารางที่ 1 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตาม สถานที่ใช้บริการ เพศ อายุ สถานภาพสมรส และ ระดับการศึกษา

ลักษณะของกลุ่มตัวอย่าง	จำนวน	ร้อยละ
โรงพยาบาลที่ศึกษา		
โรงพยาบาลคอยสะเก็ด	97	41.3
โรงพยาบาลสันทราย	76	32.3
โรงพยาบาลแม่อน	62	26.4
เพศ		
ชาย	103	43.8
หญิง	132	56.2
อายุ		
ต่ำกว่า 30 ปี	49	20.9
ระหว่าง 31-45 ปี	164	69.8
มากกว่า 45 ปี	22	9.4
$\bar{x}$ 36.2 S.D 6.5		
สถานภาพสมรส		
คู่	99	42.1
ม่าย	69	29.4
โสด	51	21.7
หย่า แยกกันอยู่	16	6.8
ระดับการศึกษา		
ประถมศึกษา	159	67.7
มัธยมศึกษาตอนต้น	25	10.6
สูงกว่า มัธยมศึกษาตอนต้น	51	21.7

จากตารางที่ 1 พบว่าโรงพยาบาลที่ศึกษามีผู้มาใช้บริการดังนี้ กลุ่มตัวอย่างร้อยละ 41.3 มาใช้บริการที่โรงพยาบาลคอยสะเก็ด เมื่อจำแนกตามเพศพบว่า ร้อยละ 56.2 เป็นเพศหญิง อายุที่ตอบแบบสัมภาษณ์ส่วนใหญ่ ร้อยละ 69.8 อยู่ระหว่าง 31-45 ปี ($\bar{x}$ 36.2 s.d 6.5) เมื่อจำแนกตามสถานภาพสมรสพบว่า ร้อยละ 42.1 มีสถานภาพสมรสคู่ รองลงมา ร้อยละ 29.4 เป็นม่าย ส่วนระดับการศึกษาพบว่า ร้อยละ 67.7 มีการศึกษาอยู่ในระดับประถมศึกษา

ตารางที่ 2 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตาม ระดับซีดี4 (CD4) ก่อนและหลังการรับประทานยาต้านไวรัส

ลักษณะของกลุ่มประชากร		จำนวน (n = 235)	ร้อยละ
ระดับซีดี4 (CD4) ก่อนรับประทานยาต้านไวรัส			
น้อยกว่า 50	เซลล์ต่อซีดี	107	45.5
51 - 100	เซลล์ต่อซีดี	41	17.4
101 - 150	เซลล์ต่อซีดี	25	10.6
151 - 200	เซลล์ต่อซีดี	46	19.6
สูงกว่า 200	เซลล์ต่อซีดี	16	6.8
$\bar{x}$ 91.4 S.D 86.5 Median 63.0 ค่าสูงสุด 591 เซลล์ต่อซีดี ค่าต่ำสุด 0 เซลล์ต่อซีดี			
ระดับซีดี4 (CD4) หลังรับประทานยาต้านไวรัส			
น้อยกว่า 50	เซลล์ต่อซีดี	16	6.8
51 - 100	เซลล์ต่อซีดี	24	10.2
101 - 150	เซลล์ต่อซีดี	44	18.7
151 - 200	เซลล์ต่อซีดี	35	14.9
สูงกว่า 200	เซลล์ต่อซีดี	116	49.4
$\bar{x}$ 235.1 S.D 162.6 Median 197.0 ค่าสูงสุด 894 เซลล์ต่อซีดี ค่าต่ำสุด 4 เซลล์ต่อซีดี			

จากตารางที่ 2 พบว่าก่อนรับประทานยาต้านไวรัส กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ ร้อยละ 45.5 มีระดับซีดี4 (CD4) ที่ต่ำกว่า 50 เซลล์ต่อซีดี ระดับซีดี4 ก่อนรับประทานยาต้านไวรัสมีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 91.4 เซลล์ต่อซีดี ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 86.5 เซลล์ต่อซีดี และมีค่า Median อยู่ที่ 63.0 รวมกลุ่มตัวอย่างที่มีระดับซีดี 4 ต่ำกว่า 200 เซลล์ต่อซีดี มีจำนวน 219 ราย คิดเป็นร้อยละ 93.2

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีระดับซีดี4 (CD4) ที่สูงกว่า 200 เซลล์ต่อซีดี จำนวน 116 ราย คิดเป็นร้อยละ 49.4 ค่าเฉลี่ยของระดับ ซีดี 4 อยู่ที่ 235.1 เซลล์ต่อซีดี ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 162.6 เซลล์ต่อซีดี และมีค่า Median อยู่ที่ 197.0 เมื่อดูโดยภาพรวมยังมีกลุ่มตัวอย่างที่มีระดับซีดี4 น้อยกว่า 200 เซลล์ต่อซีดี จำนวน 119 รายคิดเป็นร้อยละ 50.6

ตารางที่ 3 จำนวนและร้อยละ ของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตาม ระยะเวลาที่ทราบผลเลือด ระยะเวลาที่เริ่มรับประทานยา และสูตรยาต้านไวรัสที่ใช้ในปัจจุบัน

ลักษณะของกลุ่มประชากร	จำนวน (n = 235)	ร้อยละ
ระยะเวลาที่ผู้ป่วยทราบผลเลือด HIV+		
0-5 ปี	150	63.8
6-10 ปี	68	28.9
มากกว่า 10 ปี	17	7.2
$\bar{x}$ 4.7 S.D 3.5		
ระยะเวลาที่รับประทานยาต้านไวรัส		
ต่ำกว่า 12 เดือน	106	45.1
มากกว่า 12 เดือน	129	54.9
$\bar{x}$ 17.2 S.D 11.8		
สูตรยาต้านไวรัสที่ใช้ในปัจจุบัน		
สูตรที่ 1 GPO-Vir (d4T+3TC+NVP)	185	78.7
สูตรที่ 2*	30	12.8
สูตรที่ 3**	20	8.5

หมายเหตุ ยาต้านไวรัสสูตรที่ 2* คือ

- 2.1 d4T+3TC+EFV
- 2.2 AZT+3TC+NVP
- 2.3 AZT+3TC+EFV

สูตรที่ 3** คือ สูตรยาที่นอกเหนือจากสูตรที่ 1 และ 2

จากตารางที่ 3 พบว่า ระยะเวลาที่ทราบผลเลือดของกลุ่มตัวอย่าง พบว่า ส่วนใหญ่ร้อยละ 63.8 ทราบว่าตนเองติดเชื้อเอชไอวีในระยะเวลา 0-5 ปี ค่าเฉลี่ยระยะเวลาที่ทราบว่าตนเองติดเชื้อเท่ากับ 4.7 ปี และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 3.5 ปี

ระยะเวลาที่รับประทานยา พบว่ากลุ่มตัวอย่าง ร้อยละ 54.9 รับประทานยาต้านไวรัส มากกว่า 12 เดือน โดยมีค่าเฉลี่ยของการรับประทานยาอยู่ที่ 17.2 เดือน (S.D 11.8) สำหรับสูตรยาต้านไวรัสที่ใช้ในปัจจุบัน พบว่า ส่วนใหญ่ ร้อยละ 78.7 ใ้ยาสูตรที่ 1 GPO-Vir (d4T+3TC+NVP) และมีเพียงร้อยละ 8.5 เท่านั้นที่ใ้ยาสูตรที่ 3

ตารางที่ 4 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตาม อาชีพ รายได้ และ แหล่งให้การช่วยเหลือ

ลักษณะของกลุ่มประชากร	จำนวน (n = 235)	ร้อยละ
อาชีพ		
รับจ้างทั่วไป	146	62.1
ว่างงาน	41	17.4
เจ้าของกิจการ/ค้าขายส่วนตัว	18	7.7
ลูกจ้างบริษัท	15	6.4
เกษตรกรกรรม	14	6.0
รับราชการ	1	0.4
รายได้ส่วนตัวต่อเดือน		
ต่ำกว่า 1,000 บาท	16	8.2
1,000 – 3,000 บาท	112	57.7
3,000 – 5,000 บาท	50	25.8
มากกว่า 5,000 บาท ขึ้นไป	16	8.2
$\bar{x}$ 3157.6 S.D 1782.4		
Median 3,000.0 บาท Mode 3,000.0 บาท		
รายได้ครอบครัว (เดือน)		
ต่ำกว่า 1,000 บาท	8	3.6
1,000 -3,000 บาท	86	38.7
3,000 -5,000 บาท	74	33.3
5,000 -7,000 บาท	23	10.4
มากกว่า 7,000 บาท	31	14.0
$\bar{x}$ 4770.2 S.D 3640.0		
Median 4,000.0 บาท Mode 3,000.0 บาท		

ตารางที่ 4 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามอาชีพรายได้และแหล่งให้การช่วยเหลือ (ต่อ)

ลักษณะของกลุ่มประชากร	จำนวน (n = 235)	ร้อยละ
การได้รับความช่วยเหลือ		
ไม่ได้รับการช่วยเหลือ	109	46.3
ได้รับการช่วยเหลือจากแหล่งต่างๆ ดังนี้	126	53.6
1. หน่วยงานสงเคราะห์ของทางราชการ	108	85.7
2. จากญาติ	14	11.1
3. หน่วยงาน มูลนิธิ เอกชน	2	1.5
4. แหล่งอื่นๆ	2	1.5

จากตารางที่ 4 พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ ร้อยละ 62.1 ประกอบอาชีพรับจ้างทั่วไป มีรายได้ส่วนตัวเฉลี่ยอยู่ที่ 3,157.6 บาทต่อเดือน รายได้ต่ำสุด 80 บาทต่อเดือน รายได้สูงสุด 15,000 บาท ต่อเดือน ส่วนรายได้ของครอบครัวมีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 4,770.2 บาทต่อเดือน รายได้ต่ำสุด 500 บาท ต่อเดือน สูงสุดอยู่ที่ 30,000 บาท ต่อเดือน ในด้านการได้รับความช่วยเหลือ พบว่าส่วนใหญ่ได้รับการช่วยเหลือจากหน่วยงานสงเคราะห์ของทางราชการคิดเป็นร้อยละ 85.7 รองลงมาคือได้รับการช่วยเหลือจากญาติ คิดเป็น ร้อยละ 11.1

ตารางที่ 5 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามที่อยู่อาศัย ผู้ดูแลผู้ป่วย จำนวนบุตรใน ความดูแล และการอยู่ร่วมกันกับผู้ติดเชื้อในครอบครัว

ลักษณะของกลุ่มประชากร	จำนวน (n = 235)	ร้อยละ
ปัจจุบันอาศัยอยู่กับ (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)		
สามี-ภรรยา	122	51.9
พ่อ - แม่	93	39.6
ญาติ	29	12.3
ผู้ดูแลกลุ่มตัวอย่าง(ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)		
พ่อ - แม่	119	50.7
สามี - ภรรยา	77	32.7
บุตร	50	21.3

ตารางที่ 5 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามที่อยู่อาศัย ผู้ดูแลผู้ป่วย จำนวนบุตรใน
ความดูแล และการอยู่ร่วมกันกับผู้ติดเชื้อในครอบครัว (ต่อ)

ลักษณะของกลุ่มประชากร	จำนวน (n = 235)	ร้อยละ
จำนวนผู้ติดเชื้อที่ต้องดูแลบุตร	141	60.0
จำนวนบุตรที่ต้องดูแล		
1 คน	92	39.1
2 คน	42	17.9
3 คน	7	3.0
มีผู้ติดเชื้อในบ้านเดียวกัน	62	26.4
ความสัมพันธ์กับผู้ติดเชื้อและ ผู้ป่วยในบ้าน		
สามี	27	11.5
ภรรยา	21	8.9
บุตร	6	2.6
ญาติ	8	3.4

จากตารางที่ 5 พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ ร้อยละ 51.9 อาศัยอยู่กับสามี-ภรรยาของ
ตนเอง รองลงมาคือ พ่อ-แม่ ส่วนประเด็นผู้ดูแลในชีวิตประจำวันกลับพบว่า ส่วนใหญ่ร้อยละ 50.7
มีผู้ดูแลเป็น พ่อและแม่

กลุ่มตัวอย่างร้อยละ 60.0 มีบุตรที่ต้องดูแลซึ่งส่วนใหญ่ มีบุตร 1 ราย ในส่วนของ
ประเด็นผู้ติดเชื้อและผู้ป่วยที่มีในบ้าน พบว่า ร้อยละ 11.5 เป็นสามี

ตารางที่ 6 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตาม วิธีการคุมกำเนิด

ลักษณะของกลุ่มประชากร	จำนวน (n = 235)	ร้อยละ
ไม่ได้คุมกำเนิด	130	55.3
เหตุผลที่ไม่คุมกำเนิด		
เป็นโรค/ม่าย/หย่า/แยก	124	95.4
ไม่มีเพศสัมพันธ์	5	3.8
ต้องการบุตร	1	0.8
คุมกำเนิด	105	44.7
โดยวิธี		
ใช้ถุงยางอนามัย	87	83.7
ทำหมัน	8	7.7
ยาเม็ด	7	6.7
ใส่ห่วงอนามัย	1	1.0
ยาฉีด	1	1.0

จากตารางที่ 6 พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ ร้อยละ 55.3 ไม่ได้คุมกำเนิด ซึ่งสาเหตุที่ไม่คุมกำเนิดเพราะ เป็นโรค ม่าย หย่า และแยกกันอยู่ จำนวน 124 ราย คิดเป็นร้อยละ 95.4 มีเพียง 1 ราย ที่ต้องการมีบุตรจึงไม่คุมกำเนิด คิดเป็นร้อยละ 0.8 ส่วนวิธีการคุมกำเนิดที่นิยมใช้มากที่สุดคือการใช้ถุงยางอนามัย 87 ราย คิดเป็นร้อยละ 83.7 รองลงมาคือทำหมัน 8 ราย คิดเป็นร้อยละ 7.7

ตารางที่ 7 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตาม สิทธิค่ารักษาพยาบาล

ลักษณะของกลุ่มประชากร	จำนวน (n = 235)	ร้อยละ
การได้รับค่ารักษาพยาบาล		
ไม่ได้รับ	2	0.9
ได้รับ	233	99.1
บัตร 30 บาท	112	48.1
บัตร 30 บาท ไม่เสียเงิน	74	31.8
บัตรประกันสังคม	43	18.5
บัตรข้าราชการ	1	0.4
อื่นๆ	3	1.3

จากตารางที่ 7 พบว่ากลุ่มตัวอย่างร้อยละ 99.1 มีสิทธิค่ารักษาพยาบาล ร้อยละ 48.1 มีสิทธิบัตร 30 บาทที่เสียเงินเมื่อมาใช้บริการ รองลงมาคือบัตร 30 บาทที่ไม่เสียเงินเมื่อมาใช้บริการ คิดเป็น ร้อยละ 31.8 ส่วนกลุ่มตัวอย่างที่ไม่มีสิทธิค่ารักษาพยาบาลมี 2 ราย

ตารางที่ 8 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามการเจ็บป่วยในระยะเวลา 1 เดือน

ลักษณะกลุ่มประชากร	จำนวน (ราย)	ร้อยละ
การเจ็บป่วยที่เกิดขึ้นช่วง 1 เดือน	43	18.3
ป่วย 1 ครั้ง	20	8.5
ป่วย 2 ครั้ง	8	3.4
ป่วย 3 ครั้ง	10	4.3
ป่วย 4 ครั้ง	1	0.4
ป่วย 6 ครั้ง	1	0.4
ป่วย 7 ครั้ง	1	0.4
ป่วย 10 ครั้ง	2	0.9
$\bar{x}$ 2.4 S.D 2.1		
จำนวนครั้งที่มารับรักษา	46	19.6
มารับรักษาที่โรงพยาบาลแห่งนี้	25	10.6
รักษาที่สถานีนอนามัย	6	2.6
ซื้อยามารับประทานเอง	5	2.1
ปล่อยให้หายเอง	5	2.1
รักษาที่อื่น	5	2.1

จากตารางที่ 8 พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีการเจ็บป่วยในช่วง 1 เดือน 43 ราย คิดเป็นร้อยละ 18.3 โดยมีการเจ็บป่วยเฉลี่ย 2.4 ครั้ง ต่อเดือน โดยการรักษาส่วนใหญ่ ร้อยละ 10.6 มารักษาที่โรงพยาบาลแห่งนี้ รองลงมาคือ รักษาที่สถานีนอนามัย ร้อยละ 2.6 ส่วนสาเหตุของการเจ็บป่วยที่เกิดขึ้นในช่วง 1 เดือนที่ผ่านมา พบว่าส่วนใหญ่ มีการเจ็บป่วยเกี่ยวกับโรคระบบทางเดินหายใจ เช่น หวัด ไข้ ไอ เจ็บคอ มีเสมหะ และปวดเมื่อยตามร่างกาย แขนขา มีอาการชาปลายมือและปลายเท้า

ตารางที่ 9 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามการเจ็บป่วยและระยะเวลาที่นอนโรงพยาบาล

ลักษณะกลุ่มประชากร	จำนวน (ราย)	ร้อยละ
การเจ็บป่วยที่ต้องนอนโรงพยาบาล	28	11.9
ในช่วง 1 ปี		
นอน 1 ครั้ง	16	6.8
นอน 2 ครั้ง	9	3.8
นอน 3 ครั้ง	1	0.4
นอน 4 ครั้ง	2	0.9
$\bar{x}$ 1.6 Median 1.0 S.D 0.8		
จำนวนวันที่นอนโรงพยาบาล		
1- 10 วัน	19	8.0
11-20 วัน	5	2.2
21-30 วัน	4	1.7
$\bar{x}$ 10.6 Median 7.0 S.D 8.6		

จากตารางที่ 9 การเจ็บป่วยที่ต้องนอนโรงพยาบาลในช่วง 1 ปี พบว่ากลุ่มตัวอย่างมีการเจ็บป่วยที่ต้องนอนโรงพยาบาล จำนวน 28 ราย คิดเป็นร้อยละ 11.9 โดยเฉลี่ยการเจ็บป่วยเกิดขึ้น 1.6 ครั้ง จำนวนวันของกลุ่มตัวอย่างที่นอนโรงพยาบาล พบว่า ส่วนใหญ่นอนโรงพยาบาล 1-10 วัน โดยมีค่าเฉลี่ยการนอน 10.6 วัน ส่วนอาการที่ต้องนอนโรงพยาบาลพบว่าส่วนใหญ่ เจ็บป่วยด้วยโรคระบบทางเดินหายใจ ระบบกล้ามเนื้อ ประสาท และระบบทางเดินอาหาร

ส่วนที่ 2 ความรู้และการรับรู้เกี่ยวกับยาต้านไวรัส กับความมีวินัยในการรับประทานยา

ประเด็นแหล่งข้อมูลเกี่ยวกับยาต้านไวรัส พบว่า กลุ่มตัวอย่าง ร้อยละ 67.2 ทราบจากโรงพยาบาลที่ไปใช้บริการ รองลงมา ร้อยละ 27.7 ทราบจากเครือข่ายผู้คิดเชื้อมีด้วยกัน และร้อยละ 11.9 ทราบจากแหล่งอื่นเช่น โรงพยาบาลเอกชน และคลินิก

ตารางที่ 10 แสดงจำนวนและร้อยละ ของกลุ่มตัวอย่างจำแนกรายข้อตามระดับความรู้เกี่ยวกับยาต้านไวรัส

ด้านความรู้เกี่ยวกับยาต้านไวรัส	ระดับความรู้			
	เข้าใจถูกต้อง		เข้าใจไม่ถูกต้อง	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
2. การคิดเชื้อสามารถรักษาให้หายขาดได้	128	54.5	107	45.5
3. ทราบหรือไม่ว่าแพทย์เจาะเลือดตรวจหาอะไร	191	81.3	44	18.7
4. การนับซีดี4ใช้วัดอะไร	184	78.3	51	21.7
5. ซีดี4 เปลี่ยนแปลงอย่างไรเมื่อเจ็บป่วยมากขึ้น	181	77.0	54	23.0
6. โรคฉวยโอกาสจะเป็นบ่อยเมื่อซีดี4ของร่างกายเป็นอย่างไร	189	80.4	46	19.6
7. โรคติดเชื้อฉวยโอกาสมีอะไรบ้าง	212	90.2	23	9.8
8. เมื่อซีดี4ลดลงการเกิดโรคฉวยโอกาสจะเป็นอย่างไร	176	74.9	59	25.1
9. หลังรับประทานยาต้านแล้วซีดี4จะเป็นอย่างไร	193	82.1	42	17.9
10. หลังรับประทานยาต้านแล้วผลเลือดจะเปลี่ยนแปลงหรือไม่	149	63.4	86	36.6

จากตารางที่ 10 พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีระดับคะแนนความรู้ และความเข้าใจที่ไม่ถูกต้องเกี่ยวกับเรื่องผลที่เกิดขึ้นภายหลังการรับประทานยาต้านไวรัส โดยกลุ่มตัวอย่างร้อยละ 45.5 เข้าใจว่ายาต้านไวรัสช่วยรักษาการติดเชื้อให้หายขาดได้ ร้อยละ 36.6 เข้าใจว่าภายหลังการรับประทานยาต้านไวรัสแล้วผลเลือดจะเปลี่ยนจากบวกเป็นลบ และร้อยละ 23.0 เข้าใจว่าระดับภูมิคุ้มกันของร่างกายจะไม่มีเปลี่ยนแปลงภายหลังการรับประทานยาต้านไวรัส เมื่อมีการเจ็บป่วยเกิดขึ้น

ตารางที่ 11 แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกรายข้อ ตามระดับการรับรู้เกี่ยวกับยาต้านไวรัส

ด้านการรับรู้เกี่ยวกับยาต้านไวรัส	ระดับการรับรู้							
	เห็นด้วย				ไม่เห็นด้วย			
	อย่างยิ่ง		เห็นด้วย		อย่างยิ่ง		ไม่เห็นด้วย	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
1. ยาต้านไวรัสทำให้มีชีวิตที่ยาวนานขึ้น	131	55.7	101	43.0	0	0	3	1.3
2. การรับประทานยาอย่างถูกต้องทำให้มีสุขภาพดี	146	62.1	87	37.0	0	0	2	0.9
3. การรับประทานยาช่วยป้องกันไม่ให้เกิดความเจ็บป่วยที่รุนแรง	107	45.5	119	50.6	1	0.4	7	3.0
4. การรับประทานยาไม่ถูกต้องทำให้ยาออกฤทธิ์ไม่ดี	100	42.6	109	46.4	2	0.9	21	8.9
5. การรับประทานยาช่วยกำจัดเชื้อในเลือดให้หมดไปได้	21	8.9	58	24.7	36	15.3	119	50.6
6. ยาต้านไวรัสช่วยกำจัดเชื้อให้หมดไปจากร่างกาย	15	6.4	47	20.0	40	17.0	132	56.2
7. ไม่คุ้มที่จะรับประทานยาเพราะมีผลข้างเคียงที่รุนแรง	17	7.2	18	7.7	57	24.3	137	58.3
8. การรับประทานยาไม่ถูกต้องทำให้เชื้อดื้อยา	115	48.9	102	43.4	2	0.9	15	6.4
9. ยังบอกไม่ได้ว่าการรับประทานยามีผลดีระยะยาว	30	12.8	144	61.3	6	2.6	52	22.1
10. มีแนวโน้มว่าไวรัสจะดื้อยามากขึ้น	43	18.3	127	54.0	3	1.3	58	18.3
11. การใช้ยาต้านไวรัสทำให้เอดส์ไม่เป็นที่น่ากลัว	92	39.1	90	38.3	5	2.1	47	20.0
12. เชื้อเอชไอวีฉลาดมากทำให้ยาต้านไม่สามารถเอาชนะได้ง่าย	64	27.2	136	57.9	4	1.7	30	12.8

จากตารางที่ 11 ระดับการรับรู้ของกลุ่มตัวอย่างเมื่อจำแนกรายข้อ พบว่า ร้อยละ 62.1 เห็นด้วยอย่างยิ่งกับประเด็นประโยชน์ของการรับประทานยาต้านไวรัสทำให้มีสุขภาพที่ดีขึ้น ร้อยละ 55.7 เชื่อว่าชีวิตจะยาวนานขึ้นเมื่อรับประทานยาต้านไวรัส ร้อยละ 24.3 ไม่เห็นด้วยกับประเด็นความไม่คุ้มที่รับประทานยาต้านไวรัส และร้อยละ 17.0 ไม่เชื่อว่ายาต้านไวรัสช่วยกำจัดเชื้อเอชไอวีออกจากร่างกายได้

ตารางที่ 12 แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามระดับความรู้ และการรับรู้เกี่ยวกับยาต้านไวรัส

ตัวแปร	จำนวน	ร้อยละ
ระดับความรู้เกี่ยวกับยาต้านไวรัส		
มีความรู้มาก (11-13 คะแนน)	63	26.8
มีความรู้ปานกลาง (8-10 คะแนน)	103	43.8
มีความรู้น้อย (0-7 คะแนน)	69	29.4
ระดับการรับรู้เกี่ยวกับยาต้านไวรัส		
มีการรับรู้มาก (42-48 คะแนน)	37	15.7
มีการรับรู้ปานกลาง (36-41 คะแนน)	92	39.1
มีการรับรู้่น้อย (12-35 คะแนน)	106	45.1

จากตารางที่ 12 พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ มีคะแนนด้านความรู้เกี่ยวกับยาต้านไวรัสอยู่ในระดับปานกลางคิดเป็นร้อยละ 43.8 โดยมีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 8.6 ($\bar{x}$ 8.6 S.D 3.5 Median = 9) ส่วนคะแนนด้านการรับรู้เกี่ยวกับยาต้านไวรัสพบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ ร้อยละ 45.1 มีการรับรู้อยู่ในระดับที่น้อย โดยมีค่าเฉลี่ยการรับรู้อยู่ที่ 36.9 คะแนน ($\bar{x}$ 36.9 S.D4.4 Median = 36)

ตารางที่ 13 แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามเพศ กับความมีวินัยในการ
รับประทานยาต้านไวรัส

ตัวแปร	วินัยในการรับประทานยา			
	วินัยดี		วินัยไม่ดี (ลืม/เกินเวลา)	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
เพศชาย	96	40.8	7	3.0
เพศหญิง	125	53.2	7	3.0
รวม	221	94.0	14	6.0

จากตารางที่ 13 พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีวินัยในการรับประทานยาอย่างสม่ำเสมอคิดเป็นร้อยละ 94.0 โดยเพศหญิงมีวินัยในการรับประทานยาที่คิดว่าเพศชาย มีเพียง 14 รายที่มีวินัยไม่ดี รับประทานยาไม่ครบ และลืมรับประทานยา ในช่วง 1 วัน 7 วัน และ 1 เดือนที่ผ่านมา โดยกลุ่มตัวอย่างที่ลืมรับประทานยาเป็นเพศชาย 7 ราย และ เพศหญิง 7 ราย

จากการวิเคราะห์คำถามปลายเปิดจากแบบสัมภาษณ์ความมีวินัยในการรับประทานยา ในช่วง 1 วัน และ 7 วันที่ผ่านมา จากกลุ่มตัวอย่าง 235 ราย พบว่าส่วนใหญ่ ร้อยละ 80.0 สามารถทำตามได้ทุกครั้ง และมีเพียง 14 รายที่ไม่สามารถทำตามได้ทุกครั้ง โดยให้เหตุผลสาเหตุที่ลืม หรือไม่ได้รับประทาน หรือรับประทานไม่ตรงเวลาที่กำหนดดังนี้

- ทำงานบ้านเพลิน - ลืมนึกถึงยา - ไปทำธุระนอกบ้าน จำนวน 10 ราย
- ไปเรียนหนังสือ เพลิน คุยกับเพื่อนเพลิน ลืมพกยาไปด้วย จำนวน 3 ราย
- เกรียดยังเด็ก จำนวน 2 ราย
- ทำงานกลางคืนทำให้การรับประทานยาไม่ตรงเวลา 1 ราย

วันที่มักลืมรับประทานยาคือวันหยุดงานประจำ

ด้านบุคคลที่ช่วยเตือนในการรับประทานยาพบว่า 3 อันดับแรกของการเตือนมาจาก สามี - ภรรยา และพ่อแม่ คิดเป็นร้อยละ 11.9 เท่ากัน ส่วนอันดับที่ 3 คือลูก ร้อยละ 9.4

เทคนิคที่ใช้เตือนตนเองในการรับประทานยาคือ การใช้นาฬิกาข้อมือหรือนาฬิกาแขวนผนังช่วยบอกเวลาคิดเป็น ร้อยละ 67.90 รองลงมาคือใช้นาฬิกาปลุกตั้งโต๊ะ ร้อยละ 13.8 และการตั้งโทรศัพท์มือถือ ร้อยละ 8.3

ส่วนที่ 3 แสดงความสัมพันธ์ ระหว่าง ความรู้ และ การรับรู้เกี่ยวกับยาต้านไวรัส กับความมีวินัยในการรับประทานยา และปัจจัยอื่นๆที่เกี่ยวข้อง

ตารางที่ 14 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ ระหว่างความรู้ การรับรู้เกี่ยวกับยาต้าน ไวรัส

ตัวแปร	สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r)
ความรู้กับการรับรู้เกี่ยวกับยาต้านไวรัส	.186

Pearson s coefficient correlate (.01)

** P < .01

จากตารางที่ 14 พบว่า ความรู้เกี่ยวกับยาต้าน ไวรัสมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการรับรู้เกี่ยวกับยาต้านไวรัสอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($r = .186, P = .01$)

ตารางที่ 15 แสดงความสัมพันธ์ระหว่าง ความรู้ และการรับรู้เกี่ยวกับยาต้านไวรัส กับ ความมีวินัย ในการรับประทานยาในระยะเวลา 1 เดือนที่ผ่านมา

ตัวแปร	วินัยในการรับประทานยา		χ^2	P - value
	วินัยดี / ทาน	วินัยไม่ดี /		
	ครบ	ทานไม่ครบ		
ระดับความรู้			.466	.792
มีความรู้มาก(11-13 คะแนน)	59	4		
มีความรู้ปานกลาง (8-10 คะแนน)	96	7		
มีความรู้น้อย (0-7 คะแนน)	66	3		
ระดับการรับรู้			6.488	.039*
รับรู้มาก (42-48 คะแนน)	34	3		
รับรู้ปานกลาง(36-41 คะแนน)	91	1		
รู้น้อย (12-35 คะแนน)	96	10		

*P < .05

จากตารางที่ 15 เมื่อนำคะแนนความรู้ และคะแนนการรับรู้เกี่ยวกับยาต้านไวรัสในกลุ่ม ตัวอย่างมาหาความสัมพันธ์กับวินัยในการรับประทานยา พบว่า ระดับความรู้ไม่มีความสัมพันธ์ กับ วินัยในการรับประทานยา แต่กลับพบความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้กับวินัยในการรับประทานยาอย่าง มีนัยสำคัญทางสถิติ (P < .05)

ตารางที่ 16 แสดงความสัมพันธ์ระหว่าง เพศ อายุ ระดับการศึกษา และระยะเวลาที่รับประทานยา กับ ความรู้เกี่ยวกับยาต้านไวรัส

ตัวแปร	ความรู้เกี่ยวกับยาต้านไวรัส			χ^2	P-value
	ความรู้มาก	ความรู้ปานกลาง	ความรู้น้อย		
เพศ				1.087	.581
ชาย	31	44	28		
หญิง	32	59	41		
อายุ				4.410	.353
ต่ำกว่า 30 ปี	17	18	14		
31-45 ปี	40	78	46		
45 ปีขึ้นไป	6	7	9		
ระดับการศึกษา				11.113	.025*
ประถมศึกษา	37	65	57		
มัธยมศึกษาตอนต้น	7	13	5		
สูงกว่า มัธยมศึกษาตอนต้น	19	25	7		
ระยะเวลาที่รับประทานยา				4.374	.112
น้อยกว่า 12 เดือน	23	54	29		
12 เดือนขึ้นไป	40	49	40		

* $p < .05$

จากตารางที่ 16 พบว่า ระดับการศึกษา มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ กับ ความรู้เกี่ยวกับยาต้านไวรัส ($p < .05$)

ส่วนปัจจัยด้านเพศ อายุ และระยะเวลาที่รับประทานยา ไม่มีความสัมพันธ์กับความรู้เกี่ยวกับยาต้านไวรัส ($p > .05$)

Copyright © by Chiang Mai University
All rights reserved

ตารางที่ 17 แสดงความสัมพันธ์ระหว่าง เพศ อายุ ระดับการศึกษา และระยะเวลาที่รับประทานยา กับ การรับรู้เกี่ยวกับยาต้านไวรัส

ตัวแปร	การรับรู้เกี่ยวกับยาต้านไวรัส			χ^2	P - value
	รับรู้มาก	รับรู้ปานกลาง	รู้น้อย		
เพศ				12.661	.002*
ชาย	7	49	47		
หญิง	30	43	59		
อายุ				3.234	.519
ต่ำกว่า 30 ปี	9	18	22		
31-45 ปี	22	67	75		
45 ปีขึ้นไป	6	7	9		
ระดับการศึกษา				6.214	.184
ประถมศึกษา	30	56	73		
มัธยมศึกษาตอนต้น	2	10	13		
สูงกว่ามัธยมศึกษาตอนต้น	5	26	20		
ระยะเวลาที่รับประทานยา				6.925	.031*
น้อยกว่า 12 เดือน	24	38	44		
12 เดือนขึ้นไป	13	54	62		

* p < .05

จากตารางที่ 17 พบว่า เพศ และระยะเวลาที่รับประทานยา มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ กับการรับรู้เกี่ยวกับยาต้านไวรัส $\chi^2 = 12.661$ ($p < .05$) และ $\chi^2 = 6.925$ และ ($p < .05$) ตามลำดับส่วนปัจจัยด้านอายุ และ ระดับการศึกษา ไม่มีความสัมพันธ์กับการรับรู้เกี่ยวกับยาต้านไวรัส ($p > .05$)

Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

ตารางที่ 18 แสดงความสัมพันธ์ระหว่าง เพศ อายุ ระดับการศึกษา และระยะเวลาที่เริ่มรับยา กับ วินัยในการรับประทานยาต้านไวรัส ในระยะ 1 เดือนที่ผ่านมา

ตัวแปร	วินัยในการรับประทานยา		χ^2	P - value
	วินัยดี / ทานครบ	วินัยไม่ดี / ทานไม่ครบ		
เพศ			.230	.631
ชาย	96	7		
หญิง	125	7		
อายุ			5.390	.068
ต่ำกว่า 30 ปี	43	6		
31-45 ปี	158	6		
45 ปีขึ้นไป	20	2		
ระดับการศึกษา			.595	.743
ประถมศึกษา	149	10		
มัธยมศึกษาตอนต้น	23	2		
สูงกว่ามัธยมศึกษาตอนต้น	49	2		
เวลาที่เริ่มรับประทานยา			.030	.826
น้อยกว่า 12 เดือน	100	6		
12 เดือนขึ้นไป	121	8		

จากตารางที่ 18 เมื่อหาความสัมพันธ์ของกลุ่มตัวอย่างโดยจำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา และระยะเวลาที่รับประทานยา พบว่า ปัจจัยเหล่านี้ไม่มีความสัมพันธ์ กับวินัยในการรับประทานยา ($p > .05$)